

• ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ

Τα βιβλία μου είναι μεγεθυντικοί καθρέφτες

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΧΑΡΙΤΙΝΗ
ΜΑΛΙΣΣΟΒΑ

«Η δίκη Σουάρεφ», το νέο μυθιστόρημά σας, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη. Θα μας δώσετε κάποια στοιχεία του;

Τι να σας πρωτοπώ; Ας είμαι σχετικά επιγραμματικός. Παρακολουθώ με τη δίκη Σουάρεφ. Την πιο παράδοξη, την πιο ακριβοπληρωμένη δίκη που έχει γίνει ποτέ στην Ελλάδα. «Η δίκη Σουάρεφ» έχει μια καρναβαλική μεγαλοπρέπεια που την κάνει αφάνταστα ελκυστική. Διότι φωτίζει το καρναβαλικό και το μεγαλειώδες της ανθρωπίνης κατάστασης γενικά...».

Πατή επιλέξατε ως σκηνικό του βιβλίου ένα δικηγόρικό γραφείο;

Από όλους τους επαγγελματίες, οι μαχόμενοι δικηγόροι είναι εκείνοι που έρχονται καθημερινά, διαρκώς, σε επαφή με τα ανθρώπινα πάθη, όταν μάλιστα αυτά έχουν παροξυνθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να απαιτείται η παρέμβαση της Πολιτείας, δηλαδή της δικαιοσύνης. Ένα μεγάλο εξάλλου δικηγόρικό γραφείο, όπως εκείνο που περιγράφω στη «Δίκη Σουάρεφ», αποτελεί ένα καλειδοσκόπιο προσώπων και συμπεριφορών. Στα δικηγόρικά γραφεία συναντάς κάθε καρδιάς καρδιά. Από ανιδιοτελείς υπηρέτες του νόμιμου και του ηθικού μέχρι στυγνούς αριβίστες. Από επιστήμονες του δικαίου με εμβριθή σκέψη έως παιδία της πιάτσας, λαγωνικά ακάματα που ζημεροβραδιάζονται στα δικαστήρια και στα περίχρυστα. Υπάρχουν πολλά περιβάλλοντα ικανά να εμπνεύσουν τόσο έναν μυθιστοριογράφο;

Πόσο γοητευτικό, αλλά και πόσο δύσκολο ήταν να περιγράψετε με τόση αληθογένεια σκηνές που φαίνονται σουρεαλιστικές;

Τίποτα από όσα παραθέτω στη «Δίκη Σουάρεφ» δεν θα ήταν αδύνατο - ούτε καν απίθανο - να συμβεί. Η ζωή έχει ολισθηρότατες στροφές, κορυφώσεις εντελώς απροσδόκτες, γκρεμούς που αιφνίδια εμφανίζονται μπροστά σου. Εάν μπορούσαμε να κάνουμε ένα καρδιογράφημα στην ανθρωπότητα, ο δείκτης του μηχανήματος θα τρελαινόταν, η οθόνη του θα λαμπαδιάζε...

Αληθινή πιστεύετε πως η πραγματικότητα ενίοτε ξεπερνά και την πιο τρελή φαντασία;

Όχι ενίοτε. Διαρκώς. Η πραγματικότητα είναι πιο φαρμακική κι από την πλέον καλπάζουσα μυθιστορηματική ή θεατρική φάρσα. Για ετούτο ακριβώς κι εγώ θεωρώ τον εαυτό μου ρεαλιστή - για να μην πω νατουραλιστή - συγγραφέα. Τα βιβλία μου είναι μεγεθυντικοί καθρέφτες. Στις σελίδες τους εικονίζω ό,τι συμβαίνει στην κοινωνία.

Έχετε σπουδάσει Νομικά και έχετε υπηρετήσει, για μικρό χρονικό διάστημα, τη μαχόμενη δικηγορία. Τι σας έκανε να απομακρυνθείτε από τον χώρο;

Πιστεύω ότι θα εξελισσόμουν σε έναν καλό παικτολόγο, ότι εν πάση περιπτώσει η δικηγορία θα μου άρεσε. Πριν όμως καν ολοκληρώσω την άσκηση μου, κυκλοφόρησε το πρώτο μου βιβλίο, Το σασό παιδί. Μάρτιος του 1993. Η επιτυχία που γνώρισε ακαριαία σχεδόν, οι δύο εγκυμοσσιακές κριτικές που γράφτηκαν στις εφημερίδες Μεσημβρινή και Το Νέο από τον Θεόφιλο Φραγκόπουλο και τον Δημήτρη Δασκαλόπουλο, μου έδωσαν τεράστια χαρά και αυτοπεποίθηση. Ριχτήκα έτσι με τη μούτρα στη συγγραφή του δεύτερου μυθιστορηματός μου, εγκαταλείποντας την άσκηση. Όπως το διατυπώνω και στον Τζιμ στην Κυψέλη, εγώ την τέχνη δεν τη διάλεξα. Με διάλεξε.

Τι θεωρείτε εξέλιξη σε έναν συγγραφέα;

Να μην επαναλαμβάνεται. Να μην ανασαίνει - υπό μορφή πεζογραφίας - την αυτοβιογραφία ή την

Η πραγματικότητα πιο φαρμακική κι από την πλέον καλπάζουσα μυθιστορηματική φάρσα

αμπελοψυχανάλησή του. Να μην επαναπαύεται στις δάφνες του και στον οικείο κόσμο του να να τολμάει να ανοιχτεί σε άλλους χώρους, άγνωστους, άξεχνους καμιά φορά, να τους εξερευνά με όλη την περιεργειά του για τα ανθρώπινα, η οποία πρέπει να είναι ακόρεστη. Να μην αλλοτριώνεται επίσης από την ανάγκη για επιτυχία. Προσέξτε: Όλοι λαχταρούμε τα βιβλία μας να έχουν απήχηση, οι αναγνώστες να μας επικροτούν. Δεν γράφουμε όμως για να αρθρώσουμε ούτε καν στον ίδιο τον εαυτό μας. Γράφουμε για το έργο. Για να πλάσουμε κάτι αυθύπαρκτο, που θα φτερουγίσει μακριά μας και θα προσφέρει τέρψη - μακάρη και συγκίνηση - σε κάποιους άλλους ανθρώπους.

Διαβάσατε πρόσφατα κάποιο βιβλίο που σας άφησε θετική εντύπωση;

Διαβάζω ακατάπαυστα. Αρκετά συχνά απολαμβάνω ή και ενθουσιάζομαι ή και πλουτίζω ψυχικά και διανοητικά με κάποιο βιβλίο. Εάν μάλιστα ο συγγραφέας του είναι Έλληνας και βρίσκεται εν ζωή, του τηλεφωνώ ή του στέλνω μήνυμα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έτσι συνέβη πρόσφατα με τον Μιχάλη Αλμπέρτη και το σπαρταριστό του μυθιστόρημα Και οι νεκροί ως θάψουν τους νεκρούς τους. Όπως και με την αγαπημένη μου Αλεξάνδρα Κ και τα διηγήματά της Πράγματα που σκέφτεται η Παρθένος Μαρία κλπ κλπ κλπ κρυφά στο μπάνιο. Πιστεύω ότι έχει ανατείλει μια πλειάδα νέων συγγραφέων, πολύ ταλαντούχων, που ο καθένας έχει το δικό του ύφος. Ο Χρήστος Κυθρεώτης, ο Μίνως Ευσταθιάδης, ο Χρήστος Μαρκογιαννάκης, η Βίβλιαν Στεργίου, ο Άρης Αλεξάνδρης. Έχω στο κομοδίνο μου το καινούργιο του Χρήστου Οικονόμου, αδημονώ να το ξεκινήσω. Από

άλλα αναγνώσματά μου του 2023, θα ξεκινούσα τα βιβλία του Τομά Πικετί. Τα θεωρώ εμβληματικά. Κλειδιά για την κατανόηση του κόσμου μας.

Ποια αξία θεωρείτε υπέρτατη;

Το να μπορείς να μπαίνεις στη θέση του άλλου. Και το να μη φοβάσαι ούτε να ντρεπσαι την επιθυμία σου.

Ήταν για εσάς η περίοδος της πανδημίας γόνιμη συγγραφικά και αναγνωστικά;

Νομίζω ότι από τότε που ξεκίνησα να γράφω τη Νίκη, από το 2012, έχω μπει στην πιο γόνιμη εποχή μου. Η πανδημία ήταν μια εξωφρενική εμπειρία για όλη την ανθρωπότητα κι εκείνο που μου κάνει μεγαλύτερη εντύπωση είναι πως ήδη, τόσο γρήγορα, έχουμ αρχίσει να την ξεχνάμε. Προσωπικά σάθνηκα τυχερός. Νόσησα δύο φορές και τις δύο το πέρας στο πόδι. Κανένα αγαπημένο πρόσωπό μου δεν χάθηκε από κοβίντ, δεν ταλαιπωρήθηκε καν ιδιαίτερα. Δεν ένιωσα επ' ουδενί να ασφυκτιώ ούτε μέσα στο σπίτι ούτε μέσα στις σχέσεις μου. Είδα ένα σκασμό ταινίες και σειρές και διάβασα ντουζίνες βιβλία. Έγραφα κι ένα: Ο βασιλιάς της.

Έχετε πει πως μόλις τελειώνετε κάποιο βιβλίο, έχετε ήδη σκεφτεί το επόμενο. Ασχολείστε με τη συγγραφή του αυτό το διάστημα;

Θα αποτελεί το τρίτο μέρος της ελλαδικής τριλογίας μου, που ξεκίνησε με τον Τζιμ στην Κυψέλη και συνεχίστηκε με τη Δίκη Σουάρεφ. Κεντρικό χαρακτήρα θα έχει μια πολύ νέα γυναίκα. Βρίσκομαι ακόμα στο στάδιο της έρευνας.

Γεννημένος τον Αύγουστο του 1966 στην Αθήνα, ο Χ.Α. Χωμενίδης έχει τελειώσει τη Νομική Σχολή. Το 1993 εξέδωσε το Σασό παιδί. Ακολούθησαν άλλα δώδεκα μυθιστορήματα και δεκάδες διηγήματα, που μεταφράστηκαν στα γαλλικά, στα αγγλικά, στα ισπανικά, στα τσεχικά, στα λιθουανικά, στα τουρκικά και στα εβραϊκά. Το 2015 οι αναγνώστες τίμησαν τη Νίκη και το 2019 τον Φοίνικα με το Βραβείο Μυθιστορηματος Public. Στη Νίκη απονεμήθηκαν επίσης το Βραβείο Μυθιστορηματος του περιοδικού Αναγνώστης, το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορηματος και το Βραβείο Ευρωπαϊκού Μυθιστορηματος (Prix du Livre Européen), ενώ την άνοιξη του 2017 μεταφέρθηκε στο θέατρο σε σκηνοθεσία του Σταμάτη Φασουλή. Η συνέντευξη που ακολουθεί έγινε με αφορμή το νέο μυθιστόρημα του Χ.Α. Χωμενίδη, Η δίκη Σουάρεφ, που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις Εκδόσεις Πατάκη.